

UTKAST – ej på öppen remiss

Den här leveransen är **ett utkast** inom **Gemensamma grunder Ramverk för samverkan och ledning**. Denna text är **inte** på öppen remiss just nu.

Arbete pågår inom projektet vidareutveckling av Gemensamma grunder för att uppdatera leveransen. Ett nytt utkast kommer att finnas i **juni 2024**.

Har du frågor kring dokumentet innan det kan du höra av dig till samverkanledning@msb.se

Exempel 1 – Snöoväder i en kommun

Scenario: Ett ihängande lågtryck har fört med sig ett kraftigt snöoväder i en mindre glesbygdskommun i mellersta Sverige. Vinden och snöyran har tilltagit och gjort det väldigt svårt att komma fram längs både små och stora vägar. Prognosen gör gällande att ovädret kommer avta efter tre till fyra dygn.

Viktigt! Detta scenario är kraftigt förenklat och syftar endast till att sätta några av de centrala koncepten i ett konkret sammanhang.

Informationsdelning ger förståelse för situationen

Kommunen anordnar en samverkanskonferens där de bland annat bjuder in representanter från regionen och de privata företag som bedriver samhällsviktig verksamhet. Snabbt förstår de inbjudna att situationen är på väg att bli allvarlig, speciellt med tanke på att en stor del av den äldre befolkningen som är beroende av service finns ute på landsbygden.

Val av inriktning

Beslut fattas att ta fram en gemensam inriktning. Genom en överenskommelse formuleras att kommunen tillsammans med privata snöröjningsentreprenörer genom plogning ska säkerställa att sårbara grupper får tillgång till mat och medicin, samt att regionens prehospitala transporterheter behöver ges möjlighet att nå ut till de sårbara grupperna. Ett annat sätt att möjliggöra transporter hade kunnat vara att hyra in terrängfordon, men av olika skäl såsom kostnad och tid har detta alternativ valts bort genom medvetet beslutsfattande.

Ta fram en plan

Som en del i överenskommelsen mellan de engagerade samhällsaktörerna får gatunämnden i kommunen i uppdrag att ta fram en plan för hur plogningsarbetet ska organiseras. Utifrån den beslutade inriktningen ska kommunens egna plogbillar tillsammans med privata entreprenörer utgå från tre geografiska områden. De ska finnas en samlingspunkt vid en befintlig bensinmack där också en utsedd plogningsledare koordinerar arbetet så att resurserna kommer till så stor nytta som möjligt.

Inriktning och samordning under genomförandet

På kommunkontoret arbetar flera olika aktörer tillsammans med att kontinuerligt förstå situationen och bedöma om de behöver justera inriktningen. Detta samtidigt som de genomför regelbundna

informationskonferenser. Genom kommunikation från gatukontoret gör de tolkningen att snöröjningsarbetet går i rätt riktning och att målet sannolikt kan uppfyllas inom kort. Samtidigt inkommer en lägesbild från det kommunala kraftbolaget som varnar för risken med omfattande strömavbrott. Utifrån informationen förbereder aktörerna hur de ska agera ifall ett sådant scenario skulle bli verklighet. Behövs en justerad inriktning och en ny plan?

Ute vid samlingspunkten arbetar plogningsledaren utifrån ett mer lokalt perspektiv och tillser att plogningen genomförs av rätt resurser, på rätt plats, och i rätt tid. Plogningen måste pågå kontinuerligt för att hålla vägarna öppna. Arbetet är så intensivt att plogningsledaren behöver förstärkning. Hade de varit fler engagerade i arbetet så hade ytterligare effektivitet kunnat uppnås genom snabbare kommunikation ut till plogbilarna.

Exempel 2 – Väpnat angrepp utifrån ett regionalt civilt perspektiv

Scenario: Efter en tids eskalering har plötsligt fjärrbekämpning inletts mot delar av svenskt territorium. Fokus är primärt att upprätthålla och säkerställa viktiga samhällsfunktioner. Höjd beredskap råder.

Viktigt! Detta scenario är kraftigt förenklat och syftar endast till att sätta några av de centrala koncepten i ett konkret sammanhang.

Samverkan genom alla generella aktiviteter för att uppnå inriktning och samordning

Läget är intensivt och samverkan genomförs kontinuerligt. Många samhällsaktörer finns samlade på en skyddad plats där gemensamt arbete med att samla in och bearbeta information, förstå situationen, justera inriktning, samt planering och koordinering genomförs utifrån ett regionalt perspektiv. Arbetet med inriktning och samordning bedrivs på en rad olika samhällsnivåer och kommunikationen med såväl regering som lokala representanter sker kontinuerligt.

Val av inriktning

Scenariot är i sin helhet inte okänt, och det finns en hel del förberedande planering gjort sedan tidigare. Dock behöver en situationsspecifik inriktning formuleras och framförallt kommuniceras utanför en mindre kärna. En rad nyckelaktörer kommer överens om att en önskad inriktning för den verksamhet som bedrivs i regionen är att inledningsvis upprätthålla och säkerställa de viktiga samhällsfunktionerna Hälso- och sjukvård, Dricksvattenförsörjning samt Beredskap och krishantering. Denna inriktning innebär att en rad organisationer med gemensamma krafter bör prioritera verksamhet som behövs för att de viktiga samhällsfunktionerna ska kunna upprätthållas.

Ta fram en plan

Aktörerna som samlats hos länsstyrelsen kommer överens om att de sparar tid och skapar mer effektivitet om planeringen för hur detta ska gå till görs i mindre grupper, där sjukvårdsregionen har ansvar för en grupp som ska säkerställa Hälso- och sjukvård, kommunernas VA-organisationer har ansvar för Dricksvattenförsörjning, och länsstyrelsen har ansvar för kriskommunikationen mellan myndigheter och övrig befolkning. I varje grupp ingår en rad representanter med kompetens inom de tre områdena. Det första grupperna kommer överens om att göra är att göra en snabb analys av skadeläge, åtgärdsbehov och resursbehov på kort och medellång sikt.

Parallellt med detta arbete ombeds de aktörer som i vardagen inte arbetar med att upprätthålla och säkerställa de tre viktiga samhällsfunktionerna att precisera vad de skulle kunna hjälpa till med. Nästa steg blir att alla samlas igen för att fördela resurser på det mest lämpliga sättet.

Övrigt inflytande

Även om läget är kritiskt har inte alla hundratals aktörer i länet varit med i arbetet med att ta fram överenskommelsen om avsedd inriktning och responsplan. Det är viktigt att så många som möjligt utgår från den gemensamma inriktningen, och dessutom bidrar till att rätt aktiviteter sker på rätt plats på rätt tid. Länsstyrelsen/CIVOförmedlar därför en uppmaning till samtliga aktörer som på olika sätt arbetar med hälso- och sjukvård, dricksvattenförsörjning och kriskommunikation att följa den överenskomna inriktningen och bidra till att samordning uppnås.

Justering av inriktning under genomförandet

När länsstyrelsen/CIVOförmedlar, tillsammans med ett antal representanter från andra organisationer, arbetar med uppföljning för att förstå situationen ser de att de tre viktiga samhällsfunktionerna har upprätthållits. Bland annat har många organisationer gjort omprioriteringar av sin verksamhet och bytt resurser med varandra. Det verkar också som att angreppet inte alls är lika omfattande som vid beslutet av gällande inriktningen. Händelseutvecklingen gör att Länsstyrelsen/CIVOförmedlar tillsammans med ett antal representanter från andra organisationer inser att de behöver ändra den inriktningen som präglar arbetet som görs. Fortsätter organisationerna att endast fokusera på de tre viktiga samhällsfunktionerna som hittills prioriterats kommer det få en rad negativa konsekvenser. Istället tas en ny önskad inriktning fram som beskriver att ytterligare ett antal viktiga samhällsfunktioner måste säkerställas så snabbt som möjligt. För att samhällets samlade resurser kan komma till så stor nytta som möjligt är det viktigt att skyndsamt kommunicera den justerade inriktningen, och sedan genom uppföljning tolka om resurserna faktisk agerar efter denna.

När väl ett genomförande är igång kommer mycket av arbetet handla om att uppnå samordning genom koordinering utifrån olika perspektiv. Visserligen krävs en kontinuerlig analys utifrån frågan om vi är på rätt väg behöva göras, och kanske också justeringar av inriktning, men resursbehovet av att arbeta med att åstadkomma samordning på olika nivåer kommer vara större.